

PRO Byske på hemlig resa

Resan för Byske PRO gick denna soliga augustidag till Norrbyskär där sällskapet hämtades med det lilla tåget vid färjan för att direkt köras till värdshuset för en god lunchbuffé.

Guiden Ebba berättade om hur det var att leva och arbeta på Norrbyskär vid sågverket Mo Ångsåg's höjdpunkt på 1920-talet. Med hjälp av miniatyrmodellen av Norrbyskär fick sällskapet en god överblick över hela sågverksanläggningen med sågen, hyvleriet och brädgården. De fick också höra om att de första arbetarna var handplockade "för sin duglighet och arbetsvilja". Grundaren Frans Kempe ville skapa ett idealsamhälle och erbjöd bättre förhållande än på fastlandet vad gäller lön, bostäder, skola och sjukvård

men krävde också stark lojalitet gentemot bolaget. Förbud mot alkohol och rökning samt en strikt hierarki rådde bland de arbetande männen. Guiden Ebba berättade att som ny arbetare på ön fick man först lägenhet på andra våningen "mot baksidan" och allt eftersom mannen jobbade sig upp i hierarkin kunde familjen flytta till en bättre ansedd lägenhet för att slutligen hamna på nedre våningen mot gatan.

Därefter blev det en lite paus ute i det fina vädret innan sällskapet promenerade in i Ordenshuset och satte sig på besöksstolarna. Framme på scenen stod en kvinna och på golvet två stora träklubbar med handtag i. Strax började konstnären Gunilla Samberg sin föreställning "Ohörda röster". Hon berättade om olika kvinnoöden på Norrbyskär, ramade in dem med dikter av Tomas Tranströmer och flyttade de bägge träklubbarna mellan varje kvinnas berättelse.

För att ta ett av många exempel ur nämnda föreställning. Agnes mamma arbete med tvätten i iskallt havsvatten, "jag minns det iskalla vattnet, de röda händerna". Gunilla S kompletterar direkt Agnes mammas berättelse med ett citat ur Tranströmers dikt Från ön 1860

En dag då hon sköljde tvätt från bryggan
steg fjärdens köld upp genom armarna och in i livet.

En stark och gripande föreställning om en tid som bara är några decennier bort.

I bussen på väg hem tackade ordförande Olle Westerlund alla som följt med på resan och informerade om kommande aktiviteter som seniorshopen 18 sept, surströmming i Renholmen 20 sept och höstfest på badhotellet Byske 26 okt.

Text Britt Bystedt
Foto Barbro Lundqvist